

Investeeringis- ja pensionifondide I kvartali 2019 ülevaade

2019. aasta esimeses kvartalis registreeriti uue vabatahtliku pensionifondi Swedbank Pensionifond V100 indeks tingimused. Avalike investeerimisfondide arv on Eesti turul kasvanud seega 45-ni, millest üle poole moodustavad pensionifondid, kokku 33.

Põhinäitajad	IV kvartal 2018	Muutus	I kvartal 2019
Avalike fondide varade maht	4,507 mlrd €	?	4,858 mlrd €
II samba fondide osakaal	87,4%	?	87,7%
Avalike fondide osakuomanike arv (va pensionifondid)	10 297 tk	?	10 334 tk
Pensionifondide osakuomanike arv	800 570 tk	?	803 116 tk
Tegutsevate avalike fondide arv	44 tk	?	45 tk

Avaliku fondisektori varade maht kasvas aasta esimeses kvartalis 8% ehk 351 miljonit eurot, ulatudes 4,86 miljardi euroni. 2018. aasta esimeses kvartalis oli kasv 1% ehk 64 miljonit eurot. Erakorraliselt kiirele kasvule aitas kaasa väärtpapieriturigude taastumine 2018. aasta langusest.

Suurimaks fondiliigiks on endiselt ülekaalukalt kohustuslikud pensionifondid, mis moodustavad 88% avalike fondide varade mahust. Esimeses kvartalis kasvas kohustuslike pensionifondide varade maht 321 miljoni euro võrra. Neile järgnevad enamasti võrdsete osadega aktsiafondid, avalikud kinnisvarafondid ja vabatahtlikud pensionifondid, kasvades kõik ligikaudu 4% ehk kokku 12%. Kohustuslike pensionifondide varade mahu kvartaalne kasv ületas oluliselt suuruselt teise fondiliigi, aktsiafondide, koondvarade mahtu, mis on 220 miljonit eurot.

Suurimaks muudatuseks avalike fondide turu jaotuses 2019. aasta esimeses kvartalis oli AS-i Swedbank Investeeringisfondid turuosakaas kasv 40%-lt 42%-ni. Talle järgnes AS LHV Varahaldus 26% ja AS SEB Varahaldus 17% turuosaga. AS-i Trigon Asset Management turuosakaas vähenemine 4%-lt 0%-ni on seotud Trigon Uus Euroopa Fondi liikumisega 2018. aastal Luksemburgi. Kasvanud on ka AS-i Tuleva Fondid turuosakaas, 1%-lt 2%-ni.

Avalike fondide osakuomanike arv kasvas kvartaliga 2583 võrra, ulatudes esimese kvartali lõpus 813 450-ni. Peamine kasv, 2498, tuli kohustuslike pensionifondide arvelt. Osakuomanike arv teistes avalikes fondides muutus vähe. Avalike kinnisvarafondide osakuomanike arv vähenes kvartaliga 28

võrra. Aktsiafondide osakuomanike arv kasvas samal ajal 65 võrra ning vabatahtlike pensionifondide osakuomanike arv 48 võrra.

Eelmisel aastal kohustuslike pensionifondide investeeringute struktuuris oluliselt suurenenud otseinvesteeringud jäid ka 2019. aasta esimeses kvartalis sama kõrgele tasemele ehk 66% kogu investeeringutest. Investeeringud läbi teiste fondide moodustasid 31%. Tähtajaliste hoiuste ja arvelduskontode osakaal oli endiselt 3%.

Maailma aktsiaturgude tõus viis ülesse ka kohustuslike pensionifondide aktsia-investeeringute väärtuse, mis omakorda toetas kogu kohustuslike pensionifondide portfelli väärtuse suurt kasvu.

Kohustuslike pensionifondide investeeringud aktsiatesse ulatusid esimese kvartali lõpus 685 miljoni euroni, millest suurimad summad olid investeeritud USA ettevõtete aktsiatesse, 255 miljonit eurot. Suurbritannia ettevõtete aktsiatesse oli investeeritud 61 miljonit eurot ja Jaapani ettevõtete aktsiatesse 47 miljonit eurot. Eesti aktsiate portfellis on suurima osakaaluga endiselt Tallinna Sadama aktsiad, 32 miljonit eurot ehk 0,8% kohustuslike pensionifondide koondportfellist. Teised investeeringud Eesti aktsiatesse on oluliselt väiksemad. Kokku on Eesti aktsiatesse investeeritud 81 miljonit eurot ehk 2% kohustuslike pensionifondide koondportfellist.

Kohustuslike pensionifondide investeeringud võlakirjadesse ulatusid 2018. aasta lõpus 2,1 miljardi euroni. Suurimad investeeringud on tehtud Eesti, 307 miljonit eurot ehk 7,2% kohustuslike pensionifondide koondportfellist, Leedu, 270 miljonit eurot, ja Prantsusmaa, 218 miljonit eurot, võlakirjadesse. Valdav osa soetatud võlakirjadest on välja antud keskvalitsuste ja krediidasutuste poolt.

Koos Eestisse investeerivate fondidega, kus objektina on enamasti kinnisvara ja maatükid, ulatus Eesti investeeringute osakaal 12,6%-ni kohustuslike pensionifondide varadest, 2018. aasta lõpus oli see 13,1%.

Peamised arengusuunad

- Pensioni II samba reformimise kava võib lähitulevikus kaasa tuua suuri muutusi Eesti fondisektori jaoks, kuivõrd sinne fondisektor on väga kohustuslike pensionifondide keskne. II samba avamine kõigile enne pensioniea saabumist võib tuua kaasa olulise kohustuslike pensionifondide mahu ning osakuomanike arvu vähenemise.
- Vabatahtlike pensionifondide osakuomanike arvu väike juurdekasv, 48, viitab endiselt madalale huvile pensionivara kogumise vastu läbi vabatahtlike pensionifondide süsteemi.
- Investeeringud Eesti emitentide väärtpaberitesse moodustasid 2019. aasta esimeses kvartalis 9,1% kohustuslike pensionifondide koondportfellist. 2018. aasta lõpus oli Eesti aktsiate ja võlakirjade osakaal 9,4%.

[Investeeringu- ja pensionifondide sektori kvartali ülevaated](#)

